TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ	YASAMA YILI
27	4

SIRA SAYISI: 245

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3053) ve Dışişleri Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• **2/3053 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı **4**

- Genel Gerekçesi **4**

• **Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi** **6**

• **Dışişleri Komisyonu Raporu** **7**

• **Muhalefet Şerhleri** **10**

• **Teklif Metni** **12**

• **Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin** **12**

• **Anlaşma Metni** **13**

• **Notalar** **25**

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi'nde yayımlanan 683538 evrak numaralı "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"nın "Notalar"la birlikte onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa Şentop

Tekirdağ

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/3053)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının ana amacı; beraberinde yalnızca sermaye değil, aynı zamanda teknoloji, yönetim becerisi, uluslararası pazarlara giriş imkânını da getiren doğrudan yabancı sermaye yatırımlarını taraf ülkeler arasında teşvik etmek ve ilgili ülkenin hukuki düzeni içinde bu yatırımların korunmasını sağlamaktır.

Ülkemiz müteşebbis ve sermayesinin dış ülkelere açılması, aynı zamanda yabancı yatırım ve ileri teknolojinin ülkemize gelmesi yolu ile ekonomimizin küreselleşen dünya ekonomisi içinde etkin bir şekilde yer alması, genel ekonomik politikamızın ana hedefleri arasındadır. Bu çerçevede, ülkemizde yapılan doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının korunması ve daha fazla yabancı sermaye girişinin özendirilebilmesi için, yatırım ve ticaret ilişkilerimizin yoğun olduğu veya bu ilişkilerin gelişmesine yönelik potansiyele sahip olduğu düşünülen ülkelerle Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının imzalanmasına 1962 yılında başlanmıştır. Ülkemizin sermaye ihraç eder hale gelmesi ile bu süreç hızlandırılmıştır.

Bu itibarla 16 Aralık 2016 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"nın temel esasları aşağıda özetlenmiştir:

1. Anlaşmaya taraf ülke sınırları içinde gerçekleştirilen yabancı sermayeli yatırımların ve yatırımlarla ilgili faaliyetlerin tabi olacağı muameleyi belirleyerek ekonomik işbirliği için uygun şartları oluşturmak.

2. Türkiye ve Moldova'da yabancı yatırımların kamulaştırma ve devletleştirme yönünden tabi olacağı muamele ve sahip olduğu haklara açıklık getirmek.

3. Her iki ülkede, taraf ülke yatırımcıları ile ev sahibi devlet arasında yatırımlarla ilgili çıkabilecek ihtilafların çözüm yollarını tespit etmek.

Daha istikrarlı bir yatırım ortamının teminini öngören söz konusu Anlaşma ile iki ülke arasındaki sermaye akışında artış gerçekleşmesi beklenmektedir. Anlaşma, yatırımcılara ekonomik ve yasal güvence verirken, taraf ülkelere yeni herhangi bir yük getirmemektedir.

16 Aralık 2016 tarihinde imzalanan söz konusu Anlaşma, iki ülke arasında 14 Şubat 1994 tarihinde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"nın yerini alacaktır.

2016 yılında imzalanan Anlaşma, 1994 yılında imzalanmış olan Anlaşmadan temel olarak aşağıdaki noktalarda farklılıklar içermektedir:

1."Yatırım" terimi, portföy yatırımları Anlaşma kapsamı dışında bırakılacak şekilde tanımlanmış ve sadece doğrudan yabancı yatırımlar için Anlaşma hükümlerinin uygulanması kabul edilmiştir.

2. Akit taraflara, yatırımlara uygulanacak muamele standartları açısından "adil ve hakkaniyete uygun muamele" ve "tam koruma ve güvenlik" ilkelerini de kapsayan uluslararası hukukun asgari muamele standartlarına uygun muamelede bulunma yükümlülüğü getirilmiştir.

3. Anlaşmaya, "en çok gözetilen ulus" ve "milli muamele" ilkelerinin gayrimenkul edinimi bakımından uygulanmasına istisna getirilmesine imkân sağlayan hüküm eklenmiştir.

4. Akit tarafların çevre, insan, hayvan ve bitki sağlığının yanı sıra canlı veya cansız tükenebilir doğal kaynakların korunmasını sağlamak üzere ayrımcı olmayan düzenlemeler yapmasına ve hukuki tedbirler almasına imkân tanıyan hükümlere Anlaşmada yer verilmiştir.

5. Anlaşma kapsamında ödemeler ve sermaye hareketlerinin ödemeler dengesi üzerinde ciddi zorluklara sebep olması veya sebep olma tehdidini oluşturması halinde, ayrımcılık yapmadan ve iyi niyet esas alınarak geçici olarak transferlerin kısıtlanabileceği kabul edilmiştir.

T.C.
Cumhurbaşkanlığı
Sayı: 90666677-599-25806 *13 Temmuz 2020*
Konu: Anlaşma ve Notalar

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

16 Aralık 2016 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"yı Notalarla birlikte onaylanması uygun bulunmak üzere Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Cumhurbaşkanı

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu *14/12/2020*

Esas No: 2/3053

Karar No: 164

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1. Giriş

Cumhurbaşkanlığınca 14/7/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma" ve Anlaşmaya ilişkin "Notalar", 21/7/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop imzasıyla "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi" olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 23/7/2020 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilen 2/3053 esas numaralı Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 27'nci Yasama Dönemi 25/11/2020 tarihli 24'üncü toplantısında Dışişleri Bakanlığı ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile 16 Aralık 2016 tarihinde imzalanan ve taraf ülke sınırları içinde gerçekleştirilen yabancı sermayeli yatırımların ve yatırımlarla ilgili faaliyetlerin tabi olacağı muameleyi belirleyerek ekonomik iş birliği için uygun şartları oluşturmayı, Türkiye ve Moldova'da yabancı yatırımların kamulaştırma ve devletleştirme yönünden tabi olacağı muamele ve sahip olduğu haklara açıklık getirmeyi ve her iki ülkede, taraf ülke yatırımcıları ile ev sahibi devlet arasında yatırımlarla ilgili çıkabilecek ihtilafların çözüm yollarını tespit etmeyi hedefleyen Anlaşma'nın notalarla birlikte onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

Moldova'nın Güneydoğu Avrupa'da ticari ilişkilerimiz anlamında giderek önemi artan bir ülke olduğu,

İkili ticaret hacmimizin 2000'li yılların başında 45 milyon dolar iken 2019 yılında 607 ila 610 milyon dolar civarına ulaştığı,

Bu ülke ile Serbest Ticaret Anlaşması'nın 2014 yılında imzalandığı ve 2016 yılında yürürlüğe girdiği, anılan Anlaşma sonrasında ihracatımızda yüzde 20'ye yakın bir artış yaşandığı,

Moldova'da faaliyet gösteren yaklaşık 1300 Türk sermayeli şirketin ve önemli miktarda yatırımımızın bulunduğu, Türk menşeli yatırım tutarının güncel olarak 300 milyon dolar civarında olduğu, Türk müteahhitlik firmalarının önümüzdeki döneme ilişkin 518 milyon dolarlık bir bütçe ile 38 projeyi üstlendikleri,

Moldova'nın turizm sektörü açısından da önemli bir ülke olduğu, pandemi ortamında sayı düşmekle beraber ülkemize bu ülkeden yılda 200 bin turist geldiği,

Moldova'nın FETÖ ve PKK ile olan mücadelede ülkemizle yakın iş birliği içinde olduğu,

Gagavuz soydaşlarımızın refahı ve kültürel kimliklerini özgürce yaşayabilmesinin Moldova'yla ilişkilerimizin ana gündem maddelerinden biri olduğu, bu doğrultuda TİKA kanalıyla Moldova'ya 400 civarında proje ile 40 milyon dolar bütçeli kalkınma yardımında bulunulduğu, yardımların önemli bir kısmının Gagavuz bölgesine yapıldığı,

27 Ağustos itibarıyla Komrat'ta Başkonsolosluğumuzun faaliyete geçtiği,

Moldova'ya yatırım yapmış olan girişimcilerimizin korunması, yatırım yapmak isteyen iş insanlarımızın teşvik edilmesi, ülkelerimiz arasında güvenli ve istikrarlı bir yatırım ortamı yaratılması amacını taşıyan bu Anlaşma'nın, ülkemiz ile Moldova arasında yatırımların teşviki konusunda temel hukuki altyapıyı oluşturacağı,

ifade edilmiş;

Komisyon üyeleri tarafından Teklif ile ilgili olarak;

Bazı anlaşmaların, imzalandıktan yıllar sonra onay için TBMM'ye geldiği,

Anlaşma'nın 10 ve 12'nci maddeleri kapsamındaki uyuşmazlıklara ilişkin olarak Türkiye Cumhuriyeti'ne yapılacak bildirimlerin nereye gönderileceği,

Anlaşma'da yer alan "Belgelerin İletilmesi" başlıklı 13. maddenin Ruanda ile aynı konuda yapılan Anlaşma'da bulunmadığı, bu konuda bir standart olmasının gerektiği, tüm anlaşmalarda olması kaçınılmaz olan maddeler şeklinde bir düzene ihtiyaç bulunduğu,

Anlaşma'nın l'inci maddesinde Moldova'nın "kara suları" ibaresine yer verildiği ancak Karadeniz'de Moldova'nın kara sularının olmadığı, bu Anlaşma imzalanarak Moldova'nın kara suları bulunduğunun kabul edip edilmediği,

hususlarında yöneltilen soru ve görüşlere cevaben Dışişleri Bakan Yardımcısı Faruk Kaymakçı ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı temsilcisi tarafından;

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmesiyle birlikte, Anlaşma metninde yer alan "Başbakanlık" atfının değiştirilmesi amacıyla nota yoluyla tadil edilen metnin Moldova'daki iç onay sürecinin yeni tamamlandığı, sürecin bu nedenle geciktiği,

Ülkemize yapılan uluslararası tahkim başvurularının çeşitli büyükelçiliklerimize veya konuyla hiç alakası olmayan Bakanlıklarımıza gönderildiği, bu durumun tahkim hazırlıkları açısından zaman kaybı yarattığı, 2016'dan sonra anlaşmalara o zamanki Başbakanlık Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünün adresinin yazıldığı, sistemin değişmesiyle Cumhurbaşkanlığı adresinin güncel olarak eklendiği,

Yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması anlaşması müzakerelerinde her iki ülkenin ülke tanımına yer verildiği, bizim ülke tanımımızın Dışişleri Bakanlığı tarafından kaleme alınmış standart bir tanım olduğu, karşı ülkenin tanımının da yine karşı ülkenin Dışişleri Bakanlığı tarafından iletilen bir tanım olduğu ve standart olarak kabul edildiği, anlaşmanın kontrol amacıyla Dışişleri Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğüne gönderildiği,

ifade edilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Değişiklikler

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy çokluğu ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan ve Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, Teklif ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Kâtip
Akif Çağatay Kılıç	*Ahmet Berat Çonkar*	*Ceyda Bölünmez Çankırı*
İstanbul	İstanbul	İzmir
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
Asuman Erdoğan	*Mustafa Canbey*	*Ahmet Kamil Erozan*
Ankara	Balıkesir	Bursa
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Muhalefet şerhim ektedir)
Üye	Üye	Üye
Atilla Ödünç	*Hişyar Özsoy*	*Utku Çakırözer*
Bursa	Diyarbakır	Eskişehir
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhim ektedir)	
Üye	Üye	Üye
Derya Bakbak	*Mehmet Güzelmansur*	*Aziz Babuşcu*
Gaziantep	Hatay	İstanbul
Üye	Üye	Üye
Ahmet Hamdi Çamlı	*Ahmet Ünal Çeviköz*	*Zafer Sırakaya*
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
Hasan Turan	*Niyazi Güneş*	*İsmail Özdemir*
İstanbul	Karabük	Kayseri
	(Bu raporun özel sözcüsü)	

MUHALEFET ŞERHİ

2/3053 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi
İle ilgili muhalefet şerhim aşağıdaki gibidir.

Bilgilerinize sunarım.

2/3053 Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi Esas: Dışişleri Komisyonu, Tali: Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

Moldova, Avrupa ülkeleri arasında ekonomik anlamda en fakir ülkedir. Geçmişten bugüne göreve gelen hükümetler yolsuzlukla anılan ülkede hukuk sistemi bağımsız olmadığı için buna karşı önlemler alınamamaktadır. Özellikle Sovyetler Birliği'nin dağılmasından bugüne yaşanan en büyük yolsuzluk, merkez bankası, üç bankanın 1 milyar dolardan fazla verdiği kredinin ortadan kaybolduğunu tespit etmiş ve bu yolsuzluk üzerine birçok devlet görevlisi yargılansa da yargıya yapılan müdahalelerle bu yargılamaların üstü örtülmüştür.

Moldova bilindiği gibi AB ile 2014 yılında ortaklık anlaşması imzalamış ve Rusya'dan ziyade Avrupa'daki hukuk sistemini ve değerlerini gözetmesi beklenmekteydi. Hatırlanacağı gibi 2018 yılında 7 Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı öğretmeni hukuksuz bir şekilde Türkiye'ye iade etmişti. Türkiye'deki mevcut yargının tarafsız ve bağımsız olduğuna dair güçlü şüpheler bulundurulması sebebiyle adil yargılamanın da mümkün olmadığı açık bir gerçektir. Moldova hükümetinin de Türkiye'de adil yargılamanın mümkün olmadığı gerçeğini bilmesine rağmen uluslararası hukuku çiğneyerek 7 kişiyi sınır etmiştir. Buna ek olarak Uluslararası Af Örgütü'nün 2019 raporunda Moldova'da hükümet keyfi tutuklama, kötü muamele uygulamalara devam ettiğinin altını çizmiştir. Bu nedenle yolsuzlukla mücadele etmeyen ve bunu talep eden vatandaşlarını dinlemek yerine her türlü şiddet araçlarını devreye sokan Moldova hükümetiyle yapılacak ekonomik, askeri ve siyasi anlaşmalara çekinceli yaklaşmaktayız. Bu sebeple söz konusu anlaşmaya ***şerh düşüyoruz.***

Hişyar Özsoy
Diyarbakır

MUHALEFET ŞERHİ

Komisyonumuzun 2/3053 esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifine ilişkin muhalefet şerhim aşağıdaki gibidir.

Dışişleri Komisyonu'nun 25 Kasım 2020 tarihli toplantısında ele alınan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"nın görüşülmesi vesilesiyle de ifade ettiğim üzere Anlaşmanın 1. maddesinde "Tanımlar" başlığı altında "Ülke" teriminin (b) paragrafında Moldova Cumhuriyeti'nin "kara suları" olduğuna dair bir ifade yer almaktadır. Karadeniz'de karasuları olan bir ülkenin doğal olarak Karadeniz'de Kıta Sahanlığı ve Münhasır Ekonomik Bölgesi de olması gerekir. Oysa böyle bir durum sözkonusu değildir. Bu husus başta Moldova Cumhuriyeti'nin komşuları olmak üzere Karadeniz'e sahildar olan ülkeler tarafından kabul edilmeyecek bir durumdur ve bunun Türkiye tarafından neden kabul edildiği cai sualdir. Moldova Cumhuriyeti'nin Estonya ve Hollanda ile yaptığı anlaşmalarda ülkenin karasuyu olduğuna ilişkin bir kayıt da bulunmamaktadır.

Yukarıdaki durum bir maddi hata ise ilk vesileyle düzeltilmesi, değilse siyasi sonuçlarına hazırlıklı olunması münasip olacaktır.

Anlaşmada "karasuları"nın bir yerde birleşik, başka yerde iki kelime olarak "kara suları" şeklinde kaleme alınmış olması da metnin hazırlanmasında gerekli itinanın gösterilmediğini düşündürmektedir.

Saygılarımla,

Ahmet Kamil Erozan
Bursa

TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ MUSTAFA ŞENTOP'UN TEKLİFİ	DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE MOLDOVA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN ANLAŞMANIN NOTALARLA BİRLİKTE ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ	**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE MOLDOVA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN ANLAŞMANIN NOTALARLA BİRLİKTE ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**
MADDE 1- (1) 16 Aralık 2016 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"nın "Notalar"la birlikte onaylanması uygun bulunmuştur.	**MADDE 1-** Teklifin 1'inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.
MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.	**MADDE 2-** Teklifin 2'nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.
MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.	**MADDE 3-** Teklifin 3'üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ

İLE

MOLDOVA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ

ARASINDA

YATIRIMLARIN

KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN

ANLAŞMA

Bundan sonra "Akit Taraflar" olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moldova Cumhuriyeti Hükümeti:

Özellikle bir Akit Tarafın yatırımcılarının, diğer Akit Tarafın ülkesindeki yatırımları ile ilgili olarak, Akit Taraflar arasındaki ekonomik işbirliğini artırma arzusu ile;

Bu gibi yatırımlara tanınacak muameleye ilişkin bir anlaşmanın sermaye ve teknoloji akımı ile Akit Tarafların ekonomik kalkınmasını teşvik edeceğini kabul ederek;

Yatırımlara adil ve hakkaniyete uygun muamele edilmesinin; yatırımlar için istikrarlı bir ortamın idamesi açısından arzulanır olduğuna ve ekonomik kaynakların etkin kullanımının en üst düzeye çıkarılmasına ve yaşam standartlarının geliştirilmesine katkıda bulunacağına dair mutabık kalarak; ve

Bu amaçlara sağlık, güvenlik ve çevreye ilişkin genel uygulama önlemleri yanında uluslararası kabul görmüş işçi haklarını zayıflatmadan ulaşılabileceğine ikna olarak;

Yatırımların karşılıklı teşviki ve korunmasına ilişkin bir anlaşmanın yapılmasına karar vermiş olarak;

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır:

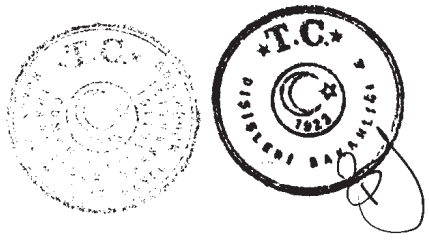

MADDE 1
Tanımlar

İşbu Anlaşmanın amaçları bakımından:

1. "Yatırım" terimi; uzun süreli ekonomik ilişkiler kurmak amacıyla bir Akit Tarafın ülkesinde bu Akit Tarafın kanunlarına ve düzenlemelerine uygun olarak edinilen ve sermaye veya diğer kaynakların taahhüdü, düzenli gelir veya kazanç beklentisi, risk yüklenme, ekonomik kalkınmaya katkı sağlama ya da belirli bir süre gibi yatırım özelliklerini taşıyan[1] iş faaliyetleri ile bağlantılı her türlü mal varlığını ifade eder ve bunlarla sınırlı olmamak üzere özellikle aşağıdakileri içerir:

(a) taşınır ve taşınmaz malların yanı sıra ipotek, rehin, kefalet gibi diğer haklar ve malvarlığının bulunduğu Akit Tarafın kanun ve düzenlemelerine uygun olarak tanımlanan diğer benzer haklar;

(b) yeniden yatırılan gelirler, para alacakları veya bir yatırımla ilgili ekonomik değeri olan diğer haklar;

(c) hisseler, hisse senetleri ya da şirketlere iştirakin diğer her türlü şekli;

(d) özellikle patentler, endüstriyel tasarımlar, teknik süreçler gibi fikri ve sınai mülkiyet haklarının yanında ticari markalar, ticari itibar ve know-how;

(e) doğal kaynaklara yönelik imtiyazlar da dahil olmak üzere, kanun veya sözleşme ile verilmiş iş imtiyazları;

2. "Yatırımcı" terimi:

Diğer Akit Tarafın ülkesinde bir yatırım yapmış olan;

(a) kanunlarına göre, bir Akit Tarafın vatandaşı olan gerçek kişileri,

(b) kayıtlı işyerleri ile birlikte esaslı iş faaliyetleri bir Akit Tarafın ülkesinde bulunan ve o Akit Tarafın yürürlükteki mevzuatı çerçevesinde kurulmuş veya teşekkül etmiş şirketleri, kuruluşları, firmaları veya iş ortaklıklarını,

ifade eder.

3. "Gelirler" terimi; bir yatırımdan elde edilen meblağları ifade eder ve bunlarla sınırlı olmamakla beraber özellikle, kar, faiz, sermaye kazançları, royaltiler, ücretler ve temettüleri içerir.

[1] Bir malvarlığının, yatırım özelliklerine sahip olmadığı durumlarda, alacağı şekle bakılmaksızın yatırım olarak kabul edilmez.

4. "Ülke" terimi:

(a) Türkiye Cumhuriyeti ile ilgili olarak; kara ülkesini, iç sularını, karasularını ve bunların üzerindeki hava sahasını, aynı zamanda, canlı veya cansız doğal kaynakların araştırılması, işletilmesi ve korunması amacıyla Türkiye'nin uluslararası hukuka uygun olarak üzerinde egemen hak ve yetkilere sahip olduğu deniz alanlarını ifade eder.

(b) Moldova Cumhuriyeti ile ilgili olarak; toprak ve toprak altı, sular ve kara suları ve toprağın üzerindeki hava sahasını kapsayan Moldova Cumhuriyeti'nin mevzuatına ve uluslararası hukuka uygun olarak üzerinde egemen hak ve yetkilere sahip olduğu coğrafi alanı ifade eder.

MADDE 2
Uygulama Kapsamı

İşbu Anlaşma, bir Akit Tarafın ülkesinde, bu Akit Tarafın ulusal kanun ve düzenlemelerine uygun olarak diğer Akit Taraf yatırımcısı tarafından işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce veya sonra yapılmış olan yatırımlarına uygulanacaktır. Bununla birlikte; işbu Anlaşma, Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce ortaya çıkan uyuşmazlıklara uygulanmaz.

MADDE 3
Yatırımların Teşviki ve Korunması

1. Her bir Akit Taraf, kanun ve düzenlemeleri çerçevesinde, kendi ülkesinde, diğer Akit Taraf yatırımcılarının yatırımlarını mümkün olduğunca teşvik eder.

2. Her bir Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımları, diğer Akit Tarafın ülkesinde her zaman adil ve hakkaniyete uygun muamele ile tam koruma ve güvenlik de dâhil olmak üzere, uluslararası hukukun asgari muamele standartlarına uygun bir muameleye tabi tutulur. Akit Taraflardan hiçbiri, keyfi veya ayrımcı tedbirlerle bu gibi yatırımların yönetilmesine, sürdürülmesine, kullanımına, işletilmesine, faydalanılmasına, genişletilmesine, satışına, tasfiyesine veya elden çıkarılmasına hiçbir şekilde engel olamaz.

MADDE 4
Yatırımlara Uygulanacak Muamele

1. Her bir Akit Taraf, kanun ve düzenlemeleri çerçevesinde, diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarını herhangi bir üçüncü ülke yatırımcılarının yatırımlarına benzer durumlarda uygulanandan daha az elverişli olmayacak şekilde ülkesine kabul eder.

2. Her bir Akit Taraf, kurulmuş olan bu yatırımlara, bunların yönetilmesine, sürdürülmesine, kullanımına, işletilmesine, faydalanılmasına, genişletilmesine, satışına, tasfiyesine veya elden çıkarılmasına ilişkin olarak, kendi yatırımcılarının yatırımları ya da herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına benzer durumlarda uyguladığı muameleden hangisi en elverişli ise, bundan daha az elverişli olmayan bir muamelede bulunur.

3. Akit Taraflar, kendi ulusal mevzuatları çerçevesinde, bir yatırımın yapılması ve sürdürülmesiyle ilgili olarak diğer Akit Tarafın ülkesine girmek isteyen her bir Akit Taraf vatandaşının girişi ve geçici ikameti için yapılan başvuruları iyi niyetle değerlendirir.

4. (a) İşbu Maddenin hükümleri, bir Akit Tarafın tamamen ya da kısmen vergilendirmeye ilişkin herhangi bir uluslararası anlaşma veya düzenleme ile tanımış olduğu bir muameleyi, tercihi veya ayrıcalığı, diğer Akit Tarafın yatırımcılarına da sağlamakla yükümlü olduğu şeklinde yorumlanmaz.

(b) İşbu Anlaşmanın ayrımcılık yapmama, Ulusal Muamele ve En Çok Kayırılan Ulus Muamelesi hükümleri, Akit Taraflardan herhangi birinin, bir gümrük birliği, ekonomik birlik veya parasal birliğe, bir ortak pazara veya serbest ticaret bölgesine üyeliğinden veya bunlarla ortaklığından kaynaklanan ve bu Akit Tarafın kendi vatandaşlarına ya da şirketlerine, veya bu gibi bir birliğin, ortak pazarın ya da serbest ticaret bölgesinin üye devletlerinin vatandaşlarına veya şirketlerine veya herhangi bir üçüncü ülke vatandaşlarına veya şirketlerine tanımış olduğu tüm mevcut veya gelecekteki avantajlara uygulanmaz.

(c) İşbu Maddenin 1. ve 2. fıkraları, işbu Anlaşma veya Akit Taraflardan birinin imza koyduğu benzer diğer bir uluslararası anlaşmada düzenlenen yatırımcı ile ev sahibi Akit Taraf arasındaki uyuşmazlığın çözümü hükümleri bakımından uygulanmaz.

(d) İşbu Anlaşmanın 3. ve 4. Maddelerinin hükümleri, bir Akit Tarafı, toprak, gayrimenkul ve bunlar üzerindeki ayni hakların edinimi bakımından kendi yatırımcılarının yatırımlarına uyguladığı muamelenin aynısını diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarına uygulamakla yükümlü kılmaz.

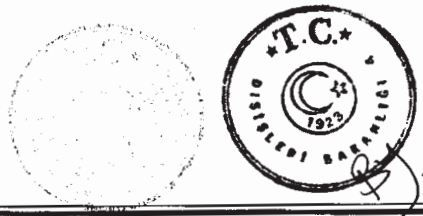

4

MADDE 5
Genel İstisnalar

1. İşbu Anlaşmanın hiçbir hükmü, bir Akit Tarafın:

(a) insan, hayvan veya bitki hayatı veya sağlığının veya çevrenin korunması için düzenlenen ve uygulanan;

(b) canlı veya cansız tükenebilir doğal kaynakların korunmasıyla ilgili;

ayrımcı olmayan herhangi bir hukuki önlemi almasına, sürdürmesine ya da uygulamasına engel olacak şekilde yorumlanamaz.

2. İşbu Anlaşmanın hiçbir hükmü:

(a) bir Akit Tarafın, temel güvenlik çıkarlarına aykırı gördüğü herhangi bir bilgiyi açıklamasını veya böyle bir bilgiye erişime izin vermesini gerektirecek şekilde;

(b) hiçbir Akit Tarafın,

(i) silah, cephane ve savaş gereçleri ticareti ile bir askeri ya da diğer bir güvenlik kuruluşuna doğrudan veya dolaylı olarak diğer mal, teçhizat, hizmet ve teknoloji sağlama amacıyla yapılan ticaret ve işlemlere ilişkin;

(ii) savaş zamanında veya uluslararası ilişkilerle ilgili diğer acil durumlarda;

veya

(iii) nükleer silahların veya diğer patlayıcı nükleer cihazların yayılmasının önlenmesine ilişkin ulusal politikaların veya uluslararası anlaşmaların uygulanmasıyla ilgili olarak;

kendi temel güvenlik çıkarlarının korunması için gerekli gördüğü tedbirleri almasına engel olacak şekilde; veya

(c) herhangi bir Akit Tarafı, uluslararası barış ve güvenliğin sürdürülmesi için Birleşmiş Milletler Şartından kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla harekete geçmekten alıkoyacak şekilde;

yorumlanamaz.

3. İşbu önlemler, keyfi veya gerekçesiz olarak uygulanmaması koşuluyla veya diğer bir Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarının örtülü olarak kısıtlanmasına neden olmayacak şekilde alınır, sürdürülür veya uygulanır.

MADDE 6
Kamulaştırma ve Tazminat

1. Yatırımlar, kamu yararı gözetilerek, ayrımcı olmayacak biçimde; anında, yeterli ve etkin tazminat ödenerek, uygun hukuki usule ve işbu Anlaşmanın 3. Maddesinde belirtilen genel muamele prensiplerine göre yapılanlar hariç olmak üzere kamulaştırılamaz, devletleştirilemez veya doğrudan ya da dolaylı olarak benzer etkisi olan tedbirlere (bundan sonra kamulaştırma olarak anılacaktır) maruz bırakılamaz.

2. Sağlık, güvenlik ve çevre gibi halkın refahını ilgilendiren meşru hedeflerin korunması amacıyla düzenlenen ve uygulanan ayrımcı olmayan yasal önlemler, dolaylı kamulaştırma teşkil etmez.

3. Tazminat, kamulaştırılan yatırımın kamulaştırma işleminin yapıldığı veya kamuoyuna duyurulduğu tarihten önceki piyasa değerine eşit olur. Tazminat gecikme olmaksızın ödenir ve 8. Maddenin 2. fıkrasında da belirtildiği gibi serbestçe transfer edilebilir.

4. Tazminat serbestçe çevrilebilen bir para cinsi ile ödenir ve ödenmesinde gecikme olması durumunda tazminat, ev sahibi Akit Tarafın ülkesinde kamu alacaklarına ödenen en yüksek faiz oranına eşit bir faiz oranını içerir.

MADDE 7
Kayıplar için Tazminat

1. Yatırımları diğer Akit Tarafın ülkesinde savaş, isyan, iç karışıklık veya diğer benzeri olaylar nedeniyle zarar gören Akit Taraflardan her birinin yatırımcıları, diğer Akit Tarafın bu gibi kayıplar bakımından aldığı tazmin edici tedbirlere ilişkin olarak, kendi yatırımcılarına veya herhangi bir üçüncü ülke yatırımcılarına uyguladığı muameleden daha az elverişli olmamak üzere, hangisi en elverişli ise, o muameleye tabi tutulur.

2. İşbu Maddenin 1. fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, anılan Fıkrada belirtilen durumlardan herhangi birinde, diğer Akit Tarafın ülkesinde zarar gören bir Akit Taraf yatırımcılarının zararları;

(a) diğer Akit Tarafın kuvvetleri veya resmi makamları tarafından mallarına el konulması; veya

(b) diğer Akit Tarafın kuvvetleri veya resmi makamları tarafından mallarının çatışma halinde olmadığı ya da bunu zorunlu kılmadığı halde tahrip edilmesi;

durumunda hızlı, yeterli ve etkin bir şekilde karşılanacak ya da tazmin edilecektir. Hasıl olan ödemeler başka bir para birimine serbestçe çevrilebilir olacaktır.

MADDE 8
Ülkesine İade ve Transfer

1. Her bir Akit Taraf, bir yatırıma ilişkin bütün transferlerin kendi ülkesinden içeri ve dışarıya serbestçe ve gecikme olmaksızın yapılmasını iyi niyetle garanti eder. Bu gibi transferler, aşağıdakileri içerir:

(a) ana sermaye ve yatırımı sürdürmek veya artırmak amaçlı ek meblağlar;

(b) gelirler;

(c) bir yatırımın tamamının veya bir kısmının satışı veya tasfiyesinden elde edilen meblağlar;

(d) 6. ve 7. Maddelere ilişkin tazminatlar;

(e) geri ödemeler ve yatırımla ilgili alınmış kredilerin faiz ödemeleri;

(f) bir Akit Tarafın ülkesinde bir yatırımla ilgili çalışma izinlerini almış olan diğer bir Akit Tarafın vatandaşlarının aldığı maaşlar, haftalık ücretler ve diğer ödemeler;

(g) bir yatırım uyuşmazlığından doğan ödemeler.

2. Aksi yatırımcı ve ev sahibi Akit Tarafça kararlaştırılmadıkça, transferler; yatırımın yapılmış olduğu çevrilebilir para birimi veya herhangi bir çevrilebilir para birimiyle, transferin yapıldığı tarihte geçerli olan piyasa döviz kuru üzerinden yapılır.

3. İstisnai durumlarda, ödemeler ve sermaye hareketlerinin ödemeler dengesi üzerinde ciddi zorluklara sebep olması veya sebep olma tehdidini oluşturması halinde, her bir Akit Taraf ayrımcılık yapmadan ve iyi niyeti esas alarak geçici olarak transferleri kısıtlayabilir.

T.C. DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI 1923

7

MADDE 9
Halefiyet

1. Eğer Akit Taraflardan biri yatırımcılarının yatırımlarını ticari olmayan risklere karşı korumak amacıyla bir kamu sigortası veya garanti planına sahipse ve bu Akit Tarafın bir yatırımcısı bu sigortayı edinmiş veya plana katılmışsa, sigortalayanın yatırımcı ile sigortalayan arasındaki sigorta sözleşmesinin şartlarından kaynaklanan her türlü halefiyeti diğer Akit Tarafça tanınır.

2. Sigortalayan halefiyetten dolayı yatırımcının haklarını kullanmaya ve taleplerini öne sürmeye yetkilidir ve yatırım ile ilgili yükümlülükleri üstlenir. Halef olunan haklar veya talepler yatırımcının özgün hak veya taleplerini aşmaz.

3. Bir Akit Taraf ile sigortalayan arasındaki uyuşmazlıklar işbu Anlaşmanın 10. Maddesinin hükümlerine göre çözümlenir.

MADDE 10
Bir Akit Taraf ile Diğer Akit Tarafın Yatırımcıları Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. İşbu Madde, bir Akit Taraf ile diğer Akit Tarafın bir yatırımcısı arasında, Akit Tarafın işbu Anlaşma kapsamındaki bir yükümlülüğü ihlal ettiği iddiasıyla yatırımcının veya yatırımının kayıp veya zarara uğramasına sebep olan uyuşmazlıklara uygulanacaktır.

2. Akit Taraflardan biri ile diğer Akit Tarafın bir yatırımcısı arasında bu yatırımcının yatırımı ile ilgili olarak çıkan uyuşmazlıklar, yatırımcı tarafından yatırımın yapıldığı Akit Tarafa ayrıntılı bilgi içerecek şekilde yazılı olarak bildirilir. Mümkün olduğu ölçüde, yatırımcı ve ilgili Akit Taraf bu uyuşmazlıkları danışmalar ve müzakereler yoluyla iyi niyetle çözmeye gayret ederler.

3. Bu uyuşmazlıkların, işbu Maddenin 2. fıkrasında belirtilen yazılı bildirim tarihini takip eden altı (6) ay içerisinde bu şekilde çözümlenememesi halinde, uyuşmazlıklar yatırımcının seçebileceği üzere:

(a) ülkesinde yatırım yapılmış olan Akit Tarafın yetkili mahkemesine,

veya

(b) 18 Mart 1965 tarihinde Vaşington'da imzalanan "Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi" ile kurulmuş Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez'e (ICSID), veya

(c) Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu (UNCITRAL)'nun Tahkim Usulü Kurallarına göre bu maksatla kurulacak bir ad hoc hakem mahkemesine, veya

(d) Stockholm Ticaret Odası Tahkim Enstitüsü Kurulu'na (SCC),

(e) tarafların üzerinde uzlaştıkları diğer tahkim kurullarına veya tahkim kurumlarına

sunulabilir.

4. Yatırımcının uyuşmazlığı işbu Maddenin 3. fıkrasında bahsedilen uyuşmazlık çözüm yollarından birine sunduğu andan itibaren, bu yollardan birinin seçimi nihaidir.

5. İşbu Maddenin 3. fıkrasının hükümlerine bakılmaksızın; yalnızca, ev sahibi Akit Tarafın yabancı sermaye ile ilgili mevzuatlarına uygun olarak, herhangi bir iznin gerekli olması halinde, gerekli izni almış ve fiilen başlamış yatırım faaliyetlerinden doğrudan kaynaklanan uyuşmazlıklar, Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez'e (ICSID) sunulabilir.

6. Tahkim mahkemesi kararlarını, işbu Anlaşmanın hükümlerine, uyuşmazlığın tarafı olan ve ülkesinde yatırımın yapıldığı Akit Tarafın kanunlarına ve düzenlemelerine (kanunlar ihtilafına ilişkin kurallar da dâhil olmak üzere) ve her iki Akit Tarafça kabul edilen ilgili uluslararası hukuk ilkelerine uygun olarak alır.

7. Tahkim kararları uyuşmazlığın bütün tarafları için nihai ve bağlayıcıdır. Her bir Akit Taraf verilen kararları kendi ulusal kanunları çerçevesinde yerine getirir.

MADDE 11
Faydaların Reddi

1. Bir Akit Taraf işbu Anlaşmadan kaynaklanan faydaların, diğer Akit Tarafın bir şirketi olan bu Akit Tarafın bir yatırımcısına ve bu gibi bir yatırımcının yatırımlarına uygulanmasını, söz konusu şirketin kanunları çerçevesinde kurulmuş olduğu Akit Tarafın ülkesinde önemli faaliyetlerinin olmaması veya Akit Taraf olmayan bir Tarafın yatırımcısının veya Anlaşmanın faydalarının uygulanmasını reddeden Akit Tarafın yatırımcılarının bu şirkete sahip olması veya idare etmesi halinde reddedebilir.

2. Faydaların tanınmasını reddeden Akit Taraf, faydaların reddinden önce mümkün olduğu ölçüde, diğer Akit Tarafı haberdar edecektir.

MADDE 12
Akit Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Akit Taraflar işbu Anlaşmanın yorumu veya uygulanmasıyla ilgili aralarında çıkan herhangi bir uyuşmazlığa iyi niyet ve işbirliği ruhu içinde hızlı ve hakkaniyete uygun bir çözüm arayacaklardır. Bu bakımdan, Akit Taraflar bu gibi çözümlere varmak için doğrudan ve anlamlı müzakerelerde bulunmayı kabul ederler. Eğer Akit Taraflar uyuşmazlığın başladığı tarihten itibaren altı (6) ay içerisinde yukarıda belirtilen yöntemler ile kendi aralarında bir anlaşmaya varamazlarsa uyuşmazlık, Akit Taraflardan herhangi birinin isteği üzerine, üç üyeli bir tahkim mahkemesine sunulabilir.

2. Talebin alınmasından itibaren iki (2) ay içerisinde, her bir Akit Taraf bir hakem tayin edecektir. Tayin edilen bu iki hakem üçüncü bir ülke vatandaşı olan üçüncü hakemi Başkan olarak seçeceklerdir. Akit Taraflardan herhangi birinin belirtilen süre içinde hakemi atayamaması halinde, diğer Akit Taraf Uluslararası Adalet Divanı Başkanı'ndan atamayı yapmasını talep edebilir.

3. Eğer her iki hakem atanmalarından itibaren iki (2) ay içerisinde Başkan seçiminde anlaşmaya varamazlar ise, Başkan Akit Taraflardan birinin talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından atanır.

4. Eğer, bu Madde'nin 2. ve 3. fıkralarında belirtilen durumlarda, Uluslararası Adalet Divanı Başkanı söz konusu görevi yerine getirmekten alıkonursa ya da Başkan Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise, atama Başkan Vekili tarafından yapılacaktır ve eğer Başkan Vekili de bu görevi yerine getirmekten alıkonursa ya da Başkan Vekili Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise, atama Akit Taraflardan birinin vatandaşı olmayan en kıdemli Divan üyesi tarafından yapılır.

5. Tahkim Mahkemesi Heyet Başkanının seçildiği tarihten itibaren üç (3) ay içinde, işbu Anlaşmanın diğer hükümleriyle tutarlı olacak şekilde usul kuralları üzerinde anlaşmaya varır. Böyle bir anlaşmanın olmaması halinde, Tahkim Mahkemesi, genel kabul görmüş uluslararası tahkim usulü kurallarını dikkate alarak, usul kurallarını tayin etmesini Uluslararası Adalet Divanı Başkanından talep eder.

6. Aksi kararlaştırılmadıkça, Başkanın seçildiği tarihten itibaren sekiz (8) ay içerisinde bütün beyanlar yapılır, bütün duruşmalar tamamlanır ve Tahkim Mahkemesi, hangisi daha sonra gerçekleşirse, son beyanların sunulduğu veya duruşmaların bittiği tarihten sonra iki (2) ay içinde karara varır. Tahkim Mahkemesi, nihai ve bağlayıcı olacak kararını oy çokluğu ile alır. Tahkim Mahkemesi kararını, işbu Anlaşma ve Akit Taraflar arasında uygulanabilir uluslararası hukuka uygun olarak alır.

7. Akit Taraflardan her biri yargılama sürecindeki temsiline ve hakemine ilişkin masrafları kendi karşılar. Başkanın masrafları dahil yargılama ile ilgili diğer masraflar Akit Taraflarca eşit olarak ödenir.

8. Eğer bir uyuşmazlık, işbu Anlaşmanın 10. Maddesi uyarınca bir uluslararası tahkim mahkemesine sunulmuşsa ve hala mahkeme önündeyse, aynı uyuşmazlık işbu Madde hükümleri uyarınca başka bir uluslararası tahkim mahkemesine sunulamaz. Bu durum, her iki Akit Taraf arasında doğrudan ve anlamlı görüşmeler yoluyla bağlantı kurulmasını engellemez.

MADDE 13
Belgelerin İletilmesi

İşbu Anlaşmanın 10. ve 12. Maddeleri kapsamındaki uyuşmazlıklara ilişkin Türkiye Cumhuriyeti'ne gönderilecek bildirimler ve diğer belgeler;

Başbakanlık Hukuk Hizmetleri Başkanlığı
Başbakanlık Merkez Bina
Vekaletler Caddesi, B Blok 06573
Bakanlıklar/ Ankara
Türkiye

adresine iletilir.

İşbu Anlaşmanın 10. ve 12. Maddeleri uyarınca ortaya çıkan uyuşmazlıklara ilişkin Moldova Cumhuriyeti'ne gönderilecek bildirimler ve diğer belgeler;

Cabinet of the Prime Minister
Government of the Republic of Moldova
MD-2023, Piata Marii Adunari Nationale, 1
Government Building, Chisinau
Republic of Moldova (Moldova Cumhuriyeti)

adresine iletilir.

MADDE 14
Yürürlüğe Girme

1. İşbu Anlaşma, Akit Tarafların, yürürlüğe girmeye ilişkin gerekli dâhili yasal işlemlerin tamamlandığına dair yazılı ve diplomatik kanallarla yapılan bildirimlerden sonuncusunun yapıldığı tarihte yürürlüğe girer.

2. Anlaşma on (10) yıllık bir dönem boyunca yürürlükte kalır ve bu Maddenin 5. fıkrasına göre sona erdirilmediği sürece yürürlükte kalmaya devam eder.

3. İşbu Anlaşma yürürlüğe girdikten sonra, 14 Şubat 1994 tarihinde Ankara'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması'nı ikame eder ve onun yerini alır.

İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce tahkime sunulmuş olan uyuşmazlıklar önceki Anlaşmanın hükümleri uyarınca çözümlenecektir. İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonra tahkime sunulmuş olan uyuşmazlıklar, işbu Anlaşma hükümleri uyarınca çözümlenecektir.

4. İşbu Anlaşma Akit Tarafların karşılıklı yazılı rızasıyla herhangi bir zamanda değiştirilebilir. Bu değişiklikler işbu Maddenin ilk fıkrasında belirtilen aynı yasal usul çerçevesinde yürürlüğe girer.

5. Akit Taraflardan her biri, bir yıl öncesinden diğer Akit Tarafa yazılı bir bildirimde bulunarak ilk on yıllık dönemin sonunda veya bu tarihten sonra herhangi bir zamanda Anlaşmayı feshedebilir.

6. İşbu Anlaşmanın sona erdiği tarihten önce yapılan veya edinilen ve işbu Anlaşmanın diğer bir şekilde uygulanacağı yatırımlarla ilgili olarak, işbu Anlaşmanın diğer tüm Maddelerinin hükümleri sona erme tarihinden itibaren bir on (10) yıl daha geçerli olmaya devam eder.

Yukarıdaki hususlar muvacehesinde, İşbu Anlaşma Hükümetlerince yetkili kılınan ve aşağıda imzası bulunan temsilciler tarafından imzalanmıştır.

İstanbul'da, 16 Aralık 2016 tarihinde ikişer nüsha olarak Türkçe, Rumence ve İngilizce dillerinde, tüm metinler eşit derecede geçerli olmak üzere imzalanmıştır.

İşbu Anlaşmanın yorumunda farklılık olması halinde, İngilizce metin esas alınır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ADINA

Nihat ZEYBEKCİ
Ekonomi Bakanı

MOLDOVA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ADINA

Octavian CALMÎC
Başbakan Yardımcısı ve Ekonomi Bakanı

12

2017/97271321 -Kişinev BE/12216227

Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçiliği, Moldova Cumhuriyeti Dışişleri ve Avrupa ile Entegrasyon Bakanlığı'na saygılarını sunar ve DI/2/291.4-6831 sayılı ve 2 Haziran 2016 tarihli notaya atıfla aşağıda kayıtlı hususları bildirmekten onur duyar:

"Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması" 16 Aralık 2016 tarihinde İstanbul'da imzalanmıştır.

Ancak, ilgili Türk makamları tarafından anlaşmanın İngilizce metninin 14. Maddesindeki numaralandırmanın yanlış yapıldığı tespit edilmiştir. Bahsekonu maddedeki numaralandırmanın aşağıda belirtildiği gibi düzeltilmesi müsterhamdır:

"1. İşbu Anlaşma, Akit Tarafların, yürürlüğe girmeye ilişkin gerekli dahili yasal işlemlerin tamamlandığına dair yazılı ve diplomatik kanallarla yapılan bildirimlerden sonuncusunun yapıldığı tarihte yürürlüğe girer.

2. Anlaşma on (10) yıllık bir dönem boyunca yürürlükte kalır ve bu maddenin 5. Fıkrasına göre sona erdirilmediği sürece yürürlükte kalmaya devam eder.

3. İşbu anlaşma yürürlüğe girdikten sonra, 14 Şubat 1994 tarihinde Ankara'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması'nı ikame eder ve onu yerini alır.

İşbu anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce tahkime sunulmuş olan uyuşmazlıklar önceki Anlaşmanın hükümleri uyarınca çözümlenecektir. İşbu anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonra tahkime sunulmuş olan uyuşmazlıklar, işbu Anlaşma hükümleri uyarınca çözümlenecektir.

4. İşbu anlaşma Akit Tarafların karşılıklı yazılı rızasıyla herhangi bir zamanda değiştirilebilir. Bu değişiklikler işbu Maddenin ilk fıkrasında belirtilen aynı yasal usul çerçevesinde yürürlüğe girer.

5. Akit taraflardan her biri, bir yıl öncesinden diğer Akit Tarafa yazılı bildirimde bulunarak ilk on yıllık dönemin sonunda veya bu tarihten sonra herhangi bir zamanda Anlaşmayı feshedebilir.

6. İşbu anlaşmanın sona erdiği tarihten önce yapılan veya edinilen ve işbu Anlaşmanın diğer bir şekilde uygulanacağı yatırımlarla ilgili olarak, işbu anlaşmanın diğer tüm Maddelerinin hükümleri sona erme tarihinden itibaren bir on (10) yıl daha geçerli olmaya devam eder."

Anlaşmanın imzalanmış olması sebebiyle, şekle ilişkin basım hatası Nota teatisi yolu ile düzeltilebilecektir.

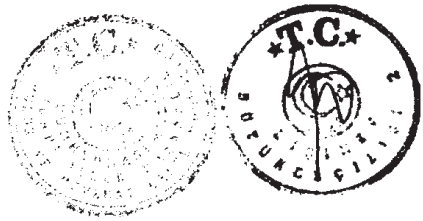

Bu bağlamda, Büyükelçilik saygıdeğer Bakanlıktan, ilgili Moldova makamlarının yukarıda iletilen düzeltmelere ilişkinin onayının alınmasını rica eder.

Büyükelçilik bu vesileyle Moldova Cumhuriyeti Dışişleri ve Avrupa ile Entegrasyon Bakanlığı'na en derin saygılarını yineler.

Kişinev, 6 Nisan, 2017

Dışişleri ve Avrupa ile Entegrasyon Bakanlığı

Moldova Cumhuriyeti

Kişinev

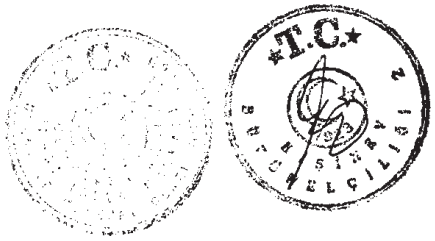

MOLDOVA CUMHURİYETİ
DIŞİŞLERİ VE AVRUPA
ENTEGRASYONU BAKANLIĞI

No: DI/2/290-4964

Moldova Cumhuriyeti Dışişleri ve Avrupa Entegrasyonu Bakanlığı Türkiye Cumhuriyeti'nin Moldova Cumhuriyeti Büyükelçiliği'ne saygılarını sunar ve 2017/97271321-Kişinev BE/12216227 sayılı 6 Nisan 2017 Notaya atıfta bulunarak aşağıdakileri bildirmekten onur duyar.

16 Aralık 2016 tarihinde İstanbul'da imzalanan *Moldova Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti arası Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına ilişkin anlaşmanın* İngilizce metninin Moldova tarafına ait nüshasında 14. Maddesindeki paragrafların numaralandırılması önerilen değişikliklere uygundur (kopyası ektedir)

Böylece, anlaşmanın Türk tarafına ait nüshasında herhangi bir hata tespit edilirse Moldova tarafı sözkonusu hatayı düzeltmeye açıktır.

Moldova Cumhuriyeti Dışişleri ve Avrupa Entegrasyonu Bakanlığı bu vesileyle, Türkiye Cumhuriyeti'nin Moldova Cumhuriyeti Büyükelçiliği'ne en derin saygılarını yineler.

Kişinev, 20 Nisan 2017

Ek: 2 sayfa

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN MOLDOVA CUMHURİYETİ BÜYÜKELÇİLİĞİ
KİŞİNEV

2019/97271321-Kişinev BE/23082748

Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçiliği Moldova Dışişleri ve Avrupa ile Entegrasyon Bakanlığı'na saygılarını sunar ve aşağıdaki hususu bildirmekten onur duyar:

16 Aralık 2016 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"nın Türkiye bakımından yürürlüğe giriş işlemleri devam etmektedir.

Bununla birlikte, sözkonusu Anlaşma'nın 13. Maddesinde belirtilen, 10 ve 12. Maddeler kapsamındaki uyuşmazlıklara ilişkin Türkiye Cumhuriyeti'ne yapılacak bildirim ve diğer belgelerin iletileceği adres, 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. maddesi uyarınca, aşağıdaki şekilde değiştirilecektir.

"Cumhurbaşkanlığı Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğü

Cumhurbaşkanlığı Külliyesi

06560

Beştepe / Ankara

Türkiye"

Anlaşma imzalanmış olduğundan, adrese ilişkin değişiklik Nota teatisi ile yapılabilecektir.

Bu bağlamda, Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçiliği Moldova makamlarının sözkonusu değişikliğe ilişkin mutabakatının bildirilmesini Saygıdeğer Bakanlıktan rica eder. Değişikliğin Moldova Cumhuriyeti Hükümeti tarafından kabul edilmesi halinde, işbu Nota ve Moldova tarafının cevabi Notası Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti arasında Anlaşma teşkil edecek olup, tadil edilen Anlaşma ile birlikte, bu Anlaşmanın tabi olduğu yürürlüğe giriş prosedürüne göre, iç hukuk işlemlerinin tamamlandığına dair yazılı ve diplomatik kanallarla yapılan bildirimlerden sonuncusunun yapıldığı tarihte yürürlüğe girecektir.

Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçiliği, bu vesileyle, Moldova Cumhuriyeti Dışişleri ve Avrupa ile Entegrasyon Bakanlığı'na en derin saygılarını yineler.

Kişinev, 1 Mart 2019

Moldova Cumhuriyeti Dışişleri

ve Avrupa ile Entegrasyon Bakanlığı

Kişinev

51

MOLDOVA CUMHURİYETİ
DIŞİŞLERİ VE AVRUPA İLE
ENTEGRASYON BAKANLIĞI

Nr. DI /2/290-3647

Moldova Cumhuriyeti Dışişleri ve Avrupa ile Entegrasyon Bakanlığı Türkiye Cumhuriyeti'nin Moldova Cumhuriyeti Büyükelçiliği'ne saygılarını sunar ve Büyükelçiliğin 1 Mart 2019 tarihli, 2019/97271321-Kişinev BE/23082748 sayılı ve içeriği aşağıda yinelenen Notasını aldığını teyit eder.

Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçiliği Moldova Dışişleri ve Avrupa ile Entegrasyon Bakanlığı'na saygılarını sunar ve aşağıdaki hususu bildirmekten onur duyar:

16 Aralık 2016 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"nın Türkiye bakımından yürürlüğe giriş işlemleri devam etmektedir.

Bununla birlikte, sözkonusu Anlaşma'nın 13. Maddesinde belirtilen, 10 ve 12. Maddeler kapsamındaki uyuşmazlıklara ilişkin Türkiye Cumhuriyeti'ne yapılacak bildirim ve diğer belgelerin iletileceği adres, 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. maddesi uyarınca, aşağıdaki şekilde değiştirilecektir.

"Cumhurbaşkanlığı Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğü

Cumhurbaşkanlığı Külliyesi

06560

Beştepe / Ankara

Türkiye"

Anlaşma imzalanmış olduğundan, adrese ilişkin değişiklik Nota teatisi ile yapılabilecektir.

Bu bağlamda, Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçiliği Moldova makamlarının sözkonusu değişikliğe ilişkin mutabakatının bildirilmesini Saygıdeğer Bakanlıktan rica eder. Değişikliğin Moldova Cumhuriyeti Hükümeti tarafından kabul edilmesi halinde, işbu Nota ve Moldova tarafının cevabi Notası Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti arasında Anlaşma teşkil edecek olup, tadil edilen Anlaşma ile birlikte, bu Anlaşmanın tabi olduğu yürürlüğe giriş prosedürüne göre, iç hukuk işlemlerinin tamamlandığına dair yazılı ve diplomatik kanallarla yapılan bildirimlerden sonuncusunun yapıldığı tarihte yürürlüğe girecektir.

Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçiliği, bu vesileyle, Moldova Cumhuriyeti Dışişleri ve Avrupa ile Entegrasyon Bakanlığı'na en derin saygılarını yineler.

Bakanlık, Moldova Cumhuriyeti Hükümeti adına, yukarıda maruz Notanın Moldova tarafından incelendiğini ve kabul edildiğini bildirir. Bakanlık, Büyükelçiliğin Notası ile işbu cevabi Notanın Moldova Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti arasında 16 Aralık 2016 tarihinde İstanbul'da imzalanan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmayı tadil eden bir Anlaşma teşkil edeceği ve yürürlüğe giriş prosedürüne göre, iç hukuk işlemlerinin tamamlandığına dair yazılı ve diplomatik kanallarla yapılan bildirimlerden sonuncusunun yapıldığı tarihte yürürlüğe gireceği kanaatindedir.

Moldova Cumhuriyeti Dışişleri ve Avrupa ile Entegrasyon Bakanlığı bu vesileyle, Türkiye Cumhuriyeti'nin Moldova Cumhuriyeti Büyükelçiliği'ne en derin saygılarını yineler.

Kişinev, 14 Nisan 2020

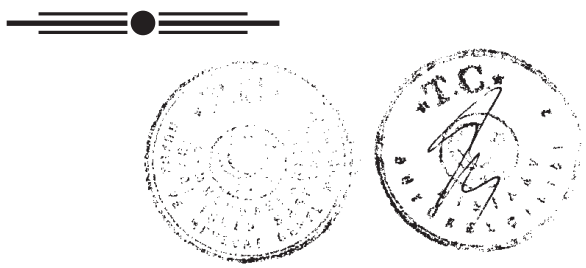

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN

MOLDOVA CUMHURİYETİ BÜYÜKELÇİLİĞİ

Kişinev

TBMM Basımevi - 2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi (Sıra Sayısı: 245)